

Nivaagaard Malerisamling er stiftet af godsejer Johannes Hage, der i 1908 overdrog sin private kunstsamling til offentligheden som en selvejende institution. Museet er beliggende i en stor, romantisk have med gamle, smukke træer og mange forskellige rhododendron.

På museet kan man opleve kunstværker fra den italienske og den nordeuropæiske renæssance, den nederlandske barok og den danske guldalder. Endvidere viser museet to-tre årlige særudstillinger, ofte af nyere eller moderne kunst.

Nivaagaards Malerisamling skal være et museum, der giver indsigt i dansk og europæisk kunst og kultur i relation til både fortid, nutid og fremtid. Museet insisterer på høj faglighed og kombinerer denne med professionel formidling i øjenhøjde med vores lokale, nationale, regionale og internationale gæster.

Et besøg på museet skal være en berigende oplevelse, der giver mulighed for refleksion, indsigt, forundring og bevægelse. Både samlingen og særudstillingerne skal være relevante for erfarne museumsgæster og vække interesse og nysgerrighed hos fremtidens generationer af kunstinteresserede.

Nivaagaards Malerisamlings stifter Johannes Hage ønskede at gøre samlingen tilgængelig for alle. Derfor er vi til for brugerne. Vi går ikke på kompromis med hverken faglighed eller tilgængeligheden og fokuserer i det daglige på både resultater og trivsel. Med dette fokus vil vi skabe et museum med højt til loftet og plads til engageret publikumsinteresse.

Historisk set Nivaagaards Malerisamling var oprindeligt privat og er skabt af godsejeren og politikeren Johannes Hage (1842-1923) i perioden fra ca 1895 til 1905. Johannes Hage samlede på europæisk billedkunst fra renæssancen og barokken, og dansk kunst fra guldalderen. Ved en fundats af 30. september 1908 gjorde Johannes Hage sin private kunstsamling til en selvejende institution med adgang for offentligheden.

Allerede inden da havde han i 1903 ladet arkitekten Johan Schrøder opføre et lille kunsttempel til samlingen tæt ved Nivaagaards hovedbygning. Indtil sin død i 1923 var Johannes Hage formand i den bestyrelse, der drev museet frem til 1981, hvor den første faglige leder blev ansat.

I perioden 1960-81 beklædtes formandsposten af arkitekt Christian Hage, der ydede en stor indsats med at sikre museets økonomi og renovere bygning, samling og park. Indtil slutningen af 1970'erne var Malerisamlingen stort set selvfinansierende, men fra 1979 har museet modtaget et årligt tilskud fra Karlebo Kommune og Frederiksborg Amt. De lokale tilskud var forudsætningen for, at Malerisamlingen i 1983 blev et statsanerkendt kunstmuseum med ret til at oppebære statstilskud.

Med anledning i 75-året for sin oprettelse afholdt museet i 1983 sin første særudstilling.

For midler fra Velux Fonden af 1981 og Knud Højgaards Fond påbegyndtes i 1988 opførelsen af en udstillingsbygning i tilknytning til den oprindelige med café og andre publikumsfaciliteter efter tegninger af Kgl. Bygningsinspektør, arkitekt m.a.a. David Bretton-Meyer.

3. Highlights på Nivågaard Malerisamling Efterår 2013

I 1992 finansierede Bergiafonden en yderligere udvidelse ved Bretton-Meyer med udstillingssale, magasin og kontorfløj med bestyrelseslokale, der også tjener som domicil for Fonden, hvis administration dog flyttedes fra museet i 1996. Et nært samarbejde mellem Bergiafonden og Nivaagaards Malerisamling indledtes.

Johannes Hage (1842-1923) blev født ind i en velhavende grossererfamilie.

Efter studier i nationaløkonomi, afbrudt af deltagelse i krigen i 1864, slog Johannes Hage sig på landbruget og arvede i 1872 landejendommen Nivaagaard efter sin far, storkøbmanden Alfred Hage.

Som godsejer var Hage lokalsamfundets patriark, der tog hånd om sine ansattes ve og vel - og med samme selvfølghed tilhørte han partiet Højre. Da han i 1890'erne trak sig tilbage fra det politiske arbejde, blev kunstindkøb Hages store lidenskab. Her modtog han værdifuld hjælp af sin kunstkyndige ven, kaptajn Frederik Grünwaldt samt ledende danske og udenlandske museumsfolk og kunsthistorikere som Karl Madsen, Gustavo Frizzoni og Hoofstede de Groot.

Når Johannes Hage kastede sig over over kunstindsamling, skyldtes det hans opvækst i et af Københavns ledende kulturmiljøer. Nok så vigtigt var dog ønsket om at genrejse Danmarks anseelse efter nederlaget i 1864 ved en tilvejebringelse af det ypperste, europæisk kunst havde frembragt.

Samling Museets permanente samling består af værker fra renæssancen, barokken og den danske guldalder, og der er især tre genrer, der dominerer, nemlig portrættet, landskabsmaleriet og det religiøse motiv.

Renæssance og barok Renæssancen er repræsenteret ved en række italienske kunstnere, bl.a. Giovanni Bellini, Cima da Conegliano, Lorenzo Lotto, Bernardino Luini og Sofonisba Anguissola. Fra nordligere breddegrader kan man finde værker af Lucas Cranach d.æ. og Pieter Breughel d.y.

Museet har tillige en fin samling landskabsmalerier fra den nederlandske barok af Jan van Goyen, Salomon Ruysdael, Aert van der Neer og Jacob van Ruisdael. En af Malerisamlingens perler er desuden et landskabsmaleri af franskmænd Claude Lorrain.

En anden velrepræsenteret genre er portrætkunsten, der tæller portrætter af Rembrandt og Cornelis de Vos.

Hollandsk Guldalder – Kunst & Kultur.

Nederlandene gennemløb i *den gyldne periode* en kulturel udvikling der tydeligt adskilte sig fra nabostaternes og i almindelighed anses for at være et højdepunkt i den hollandsk-nederlandske civilisation. Mens i andre lande rige aristokrater var patroner og mæcener for kunsten, spillede i Nederlandene velhavende handelsfolk og andre patriciere denne rolle. Her dannede det opadstræbende, usædvanligt brede mellemlag sammen med rige bønder det afgørende potentiale for landets økonomiske, sociale og kulturelle udvikling.

De udgjorde alle et stort marked for afsætningen af kommercielle og kunstneriske produkter. På grund af deres voksende sociale anseelse opstod der hos handlende, håndværkere, små embedsfolk og officerer et behov for at vise deres status frem, og det på en sammenlignelig måde som det var sædvane hos adel og gejstlighed. Takket være deres købekraft kunne de få deres ønsker opfyldt. Gennem den i almindelighed øgede interesse for beskrivelsen af den synlige verden blev ønsket om at eje kunst nærmest umætteligt, og efterspørgslen efter verdslig kunst blomstrede som aldrig før, og som ingen andre steder. Portrætter skulle for eksempel fremstille, hvis ikke ligefrem forhøje, personens

3. Highlights på Nivågaard Malerisamling Efterår 2013

sociale stilling eller rang. Det der lå ud over de ubetinget nødvendige indretningsgenstande, blev betragtet som statussymbol, der kom til udtryk i besiddelsen af prægtige egetræskister, ottekantede borde og dyre senge for bøndernes vedkommende, og i kostbare ure, spejle, porcelæn og bestik for borgerskabet. Nederlændernes voksende rigdom garanterede dermed livsgrundlaget for kunstnerne i 1600-tallet (selv om kun de færreste helt og holdent kunne leve af det). Det havde som resultat at befolkningen havde en ulige bedre "kunstforsyning" end andre steder i Europa.

Kunst og kultur, og især maleriet, udviklede sig med sine nye "kunder" til en betydelig økonomisk faktor. "Serviceindustrien kunst" fulgte de allerede dengang fungerende love for det frie marked og blev stadig mere differentieret. Der dannede sig for eksempel fagområder for bestemte former for maleri, og samtidig opstod der billedformer, hvis motiver var nyt land for maleriet som for eksempel landskabs- og genremaleriet. Også stilistisk blev kunstlandskabet stadig mere mangfoldigt, således at opdragsgiverne sågar selv kunne bestemme malemåden: flamsk-italiensk eller efter den hollandske skole.

Således bestemte borgerlige kunder kunstproduktionen, der baserede sig på en tidlig kapitalistisk republiks selvforståelse, hvad der førte til en højere grad af realisme og forrang for bestemte kunstformer som portrætmaleri (enkelt- og gruppebilleder), genrebilleder og stillebenmaleriet. *Schutterij*, borgervagten organiseret i et gilde, og *rederijkers*, digterne i deres gilder *rederijkerskamer*, var på samme tid kulturelle centre og understøttere af kunsten. *Schutterij* havde organiseret sig til til en slags borgerværn og sørgede for ro og orden i byerne om natten. Det var en pligt for byens mænd at deltage. Digtergilderne var foreninger på byplan der begunstigede og understøttede litterære aktiviteter. Byerne var lige så stolte af disse gilder som borgerne var af deres medlemskab. Store nederlandske digtere, som for eksempel Pieter C. Hooft og Joost van den Vondel, var medlem af en sådan *rederijkerskamer*. De enkelte gilder og deres medlemmer lod sig gerne og ofte portrættere i udøvelsen af denne deres æresopgave. Et eksempel er *Nattevagten* af Rembrandt.

Maleri

I 1600-tallet havde maleriet i Nederlandene en sådan opblomstring, at det ofte blot er det der bliver forbundet med *den gyldne periode*.

Allerede i 1500-tallet havde kunstproduktionen været høj. Alene i Antwerpen kan der omkring 1560 have været beskæftiget mere end 300 mestre med maleri og grafik, imod kun 169 bagere og 78 slagtere.[14] Der opstod i det tætbefolkede land på kort tid og inden for et lille område mange centre for maleri – foruden Amsterdam også Haarlem, Delft, Utrecht, Leiden, Den Haag og Deventer. Snart var der maleri og grafik nærmest overalt, Nederlandene blev en stor "kunstfabrik". Der kom årligt 70.000 billeder på markedet, og 650 til 700 nederlandske malere færdiggjorde i gennemsnit knap 100 billeder om året, berømte og knap så berømte malere producerede med deres elever nærmest på samlebånd. Historikere som Michael North anslår at der blev fremstillet millioner af billeder, hvoraf der knap er mere end ti procent bevaret. Statisk skulle hver familie på den tid have haft 2½ billede.[15] "*Det var ikke noget usædvanligt at en klædefarver fra Leiden i 1643 kunne have 64 malerier, og at to andre farvere i 1670'erne kaldte henholdsvis 96 og 103 malerier for deres*".[8]

De traditionelle kirkelige billedtemaer var siden reformationen blevet afvist som "katolske" (se evt. billedstorm). De protestantiske borgere ville se deres religiøsitet, deres livsførelse og helt egne temaer og problemer forevigtet – i første linje ville de altså se sig selv i arbejdsmæssige og private omgivelser, og på den mest fordelagtige måde. Det medførte nye genrer og billedtemaer. Der opstod store mængder enkeltportrætter og gruppebilleder, hvor man havde fastholdt familie, slægtninge, gildemedlemmer, rådskollegium og festligheder. Stilleben gav indblik i borgerskabets dagligliv med demonstrative og sanseglade interiører bag udvendigt prunkløse og klassisk strenge, tilsyneladende

små borgerhuse. Vanitas-motiver retfærdiggjorde udstillelsen af rigdom og magt ved deres advarende budskab.

Dansk guldalder Samlingen af dansk guldalderkunst består af en række værker af periodens bedste malere, heriblandt C.W. Eckersberg, Christen Købke, J. Th. Lundbye, Wilhelm Marstrand, Martinus Rørbye og P.C. Skovgaard.

Billedkunstnerne stræbte efter virkelighed, uden at kærligheden til detaljen blev til realisme. De første skridt blev taget af C. W. Eckersberg, der af sin svigerfar, Jens Juel, fik lært at male efter naturen. Motiverne var de nære, velkendte og beskedne: Dagligdagen, familielivet, veje og gader, landskabet. C. A. Jensen malede portrætter af sin hustru og tidens kendte, Wilhelm Bendz malede studentersold og hofvinhandlerens hjem. Rørbye malede på[14] Skagen og Sonne malede folkelivskildringer i Nordsjælland, mens Christen Købke, Constantin Hansen, Wilhelm Marstrand og J. Th. Lundbye rejste til Italien og længtes hjem. Andre slog sig ned i Rom for resten af livet. J. L. Lund forenede ude og hjemme med sit Akropolis-fortæppe på Det Kongelige Teater. N. Abildgaard tegnede i det første årti en række scenerier fra antikken, og hans store malerier og dekorationsudkast til Frederik VIII's Palæ er inspireret af den græske guldalder.

Malerkunsten blomstrede fra 1825 til 1850. Den spirede med stiftelsen af Kunstforeningen i 1825. Den stiftedes på initiativ af overkrigskommissær Fick, J.L. Lund, C.W. Eckersberg, Gustav Friederich Hetsch, landskabsmaler Jens Peter Møller, kunsthistorikeren Høyen og Just Mathias Thiele. De formulerede opgaver til konkurrencer, der skabte et omfangsrigt arkitekturmaleri.

To sene værker afspejler tidsånden. Det ene er Jørgen Sonnes murfrise på Thorvaldsens Museum. Den blev til 1846-50, og viser på ydervæggen af Thorvaldsens Museum billedhuggerens heltemodtagelse i 1838, da han vendte hjem fra Rom med en betydelig del af sine værker. Det andet er Constantin Hansens kolossale billede af *Den Grundlovgivende Rigsforsamling*. De er begge konstruerede, og begge rummer en levende skildring af guldalderen.

Fritz Jürgensens tegninger afspejler hele guldalderen fra den humoristiske side. Hjemmeliv, ægteskab, gadeliv og hele Gysses liv: Alt med en venlig synsvinkel på det store i det små i København. "Far, er det verdenshavet? Nej, lille Gysse det er Frederiksholms Kanal".

Giovanni Bellini 1430 – 1516 Venedig.

Giovanni Bellini (ca. 1430 i Venedig – 29. november 1516 i Venedig) var en italiensk maler. Han tilhørte en kendt malerfamilie og var søn af Jacopo Bellini. Han var blandt andre i lære hos svogeren Andrea Mantegna i Padova. Bellini regnes for en fremstående maler i den tidlige renæssance i Norditalien. Til hans skole hørte en række berømte malere, som Giorgione og Tizian.

Den hemmelighedsfulde unge mand

"Portræt af ung mand" fra sidst i 1400-tallet formodes at være malet af den italienske renæssancekunstner Giovanni Bellini.

Værket forestiller en ung mand vist i brystformat. Manden har et distanceret blik, der er rettet væk fra beskueren. Han har et tykt kastanjebrunt hår og er iført en enkel dragt samt kalot. Vi ved ikke meget om denne unge mand, da han fremstår anonym. Beklædningen tyder dog på, at han er veneziansk og ældre end 25 år.

3. Highlights på Nivågaard Malerisamling Efterår 2013

I 2002 blev der foretaget en røntgenundersøgelse af maleriet, som pegede på, at det nuværende maleri ikke er 100 % identisk med det oprindelige og at mandens dragt muligvis engang har været dekoreret med et mønster af egeløvsblade. Hvis dette er sandt, har den portrætterede mand højst sandsynlig været mere fornem end først antaget, dette er dog stadig til diskussion blandt fagfolk.

Værket har siden Johannes Hages erhvervelse i 1900 givet anledning til mange spørgsmål i de kunstfaglige kredse, for som Nils Orht skriver i bogen "Kunsthistorier - værker fra Nivaagaards Malerisamling", giver denne fjerne unge mand ikke sådan sine hemmeligheder fra sig.

Lucas Cranach d. Ældre 1472-1553

"Lucas Maler", som han kaldtes (eller Lucas Müller efter forældrene), lærte kunst af sin far. 1505 kom han i kurfyrsterne af Sachsens tjeneste; han blev deres livmaler, malede deres portrætter, gengav deres jagteventyr, rejste endog (1550) til Augsburg til sin fangne herre Johan Frederik, efter dennes udtrykkelige ønske, for at adspredde og dele hans fangenskab, og fulgte ham 1552 til hans ny residens Weimar. I øvrigt er hans virksomhed knyttet til Wittenberg, med undtagelse af et par rejser, således til Nederlandene, hvor han malede prins Karl, den senere kejser Karl V. I sit ansete og af bestillinger stærkt optagne værksted i Wittenberg malede Cranach, hvis kunst gik mere i bredden end i dybden, sammen med en talrig lærlingestab alskens arbejder, fra omfattende alterværker til våbenskjolde, hestedækkener og de laveste håndværksmæssige dekorationsarbejder.

DK

Ved siden af sine malerforetagender virkede den bestandig borgerlige kunstner som apoteker, bog- og papirhandler, og som agtet, formuende og formående borger blev han gentagne gange (1537 og 1540) af sine medborgere valgt til byens borgmester. Hvad der i høj grad bidrog til det overordentlige ry, han nød i levende live, var hans stilling til reformationen; han var en personlig ven af Luther, hvis træk han oftere har gengivet, og tog aktiv del i reformationskampen ved sine polemiske træsnit *Passional Christi und Antichristi*, med skarpe udfald mod paven, den stærkt satiriske træsnits-suite fra 1545 imod pavedømmet og overhovedet ved sine titelbilleder og andre illustrationer til Luthers skrifter (omgikkes også den på den tid af reformationen stærkt optagne kong Christian 2.).

Cranach, der hyppig er blevet stillet sammen med Dürer og Holbein den Yngre til et lysende trekløver for den ny tyske kunsts gennembrudstid, står som kunstner tilbage for sine to ovennævnte fæller; han har ikke Dürers mægtige ånd og storartede fantasi, ikke Holbeins tekniske mesterskab og skønhedsfylde. Imidlertid har hans jævne, borgerlige, lidt småtskårne kunst en egen hygge og elskværdighed ved sig, der i forbindelse med dens naivitet, oprindelighed og gemytlighed netop har formået at yde, hvad tiden krævede, hvilket også samtidens lovtaler over den tydeligt nok vidner om.

"Madonna og barnet med den lille Johannes Døberen" er malet efter 1537 af den tyske kunstner Lucas Cranach den Ældre.

Jomfru Maria kigger insisterende på beskueren. Hun holder det lille nøgne Jesusbarn oprejst på sit skød. Nederst fra venstre rækker den lille Johannes Døberen en klase vindruer op mod Maria og barnet. Tre svævende englebørn med vinger holder glorifikationsklædet på plads bag Maria. Klædet indrammer Maria og barnet og indikerer med dets rigt perlestukne bort, at Maria og Jesus er en særlig mor og søn.

Billedet er på den ene side enkelt og ligetil, men rummer samtidig en mangfoldighed af fine, små

3. Highlights på Nivågaard Malerisamling Efterår 2013

detaljer. Går man helt tæt på værket, vil man blandt andet kunne se, at der i Marias øjne spejles et sæt vinduer. Disse vinduer skal forestille at være overfor Maria og derved bag beskueren. Denne detalje skaber både liv i den portrætteredes øjne og aktualiserer scenariet for beskueren - Maria og barnet inddrages i beskuerens fysiske rum.

Cornelius de Vos': "Portræt af en fader med sin søn" fra 1626 som et helstøbt og afrundet billede. Meget tyder dog på, at værket oprindeligt var en del af et større gruppeportræt, hvor også den afbildede mands hustru havde sin plads. Hustruen var portrætteret til højre for faderen og sønnen, hvilket tydeligt fornemmes i billedets nederste højre hjørne, hvor omridset af et sort satinskørt ses. Hvorfor og hvornår billedet er blevet beskåret vides desværre ikke.

Rembrandt 1606 - 1669

Han blev født som søn af en møller i Leiden. Som 14-årig blev han indskrevet som student på Universitetet i Leiden, men forlod studiet efter et halvt år for at forfølge en karriere som maler. I 1624 stod han i lære som kunstmaler hos Pieter Lastman i Amsterdam. Efter 6 måneder vendte han tilbage til Leiden, hvor han fandt sin helt egen stil. I 1632 flyttede han så igen til Amsterdam, hvor han virkede som portrætmaler. Han ægtede Saskia van Uylenburgh, borgmesterdatter og kusine til en succesfuld kunsthandler. I perioden 1635-1641 fik parret fire børn, hvoraf kun det ene overlevede. Hustruen døde i 1642.

Op gennem tiden har man ment, at Rembrandt malede over 600 malerier og udførte flere tusinde tegninger og raderinger. Senere studier, blandt andet udført af *The Rembrandt Research project*, har bragt antallet ned på ca. 300 værker, der tilskrives mesteren. Et af de mest kendte er *Nattevagten*.

Den anden hustru, Hendrickje Stoffels, døde i 1663. Sønnen Titus fra det første ægteskab døde i 1668. Den 4. oktober 1669 døde Rembrandt i Amsterdam og blev begravet i Westerkerk. Den eneste tilbageværende slægtning var datteren Cornelia, som han havde fået med Hendrickje.

Rembrandt H. van Rijn, Portræt af en 39-årig kvinde, 1632

Dette værk af Rembrandt er en perle i Nivaagaards malerisamling og fra marts 1969 til januar 2006 "Danmarks eneste Rembrandt".

Den fromme frue. Alvorlig og sky ser hun ud, den hollandske borgerkone med det stramt kæmmede hår og den høje pande. Hun tilhørte en religiøs sekt, mennonitterne, der lagde vægt på et fromt og asketisk levned. Ansigtet og pibekraven er stærkt belyst, et eksempel på Rembrandts karakteristiske måde at arbejde med clairobscur-teknikken. Hånden med bønnebogen er en senere kunstners tilføjelse, som måske har skullet føje mere dynamik til kompositionen eller understrege modellens fromhed.

clairobscur, i billedkunst, især maleri, en betoning af kontrasten mellem lys og skygge. Ved anvendelse af en begrænset og koncentreret lyskilde, fx måne- eller kertelys, synes de belyste former at træde frem af mørket og få en stærk rumlig virkning. Farverne, især de røde, gyldne og brune, får en særlig glød, de sorte og metalliske en særlig glans.

Clairobscur var et fremtrædende stiltræk i barokmaleriet, især hos Caravaggio og Rembrandt samt deres efterfølgere; det fandt også anvendelse inden for arkitekturen. Leonardo da Vinci anvendte tidligere en lignende teknik, kaldet sfumato.

3. Highlights på Nivågaard Malerisamling Efterår 2013

Portrættet er det eneste af Rembrandt i Danmark, hvis ægthed aldrig har været betvivlet, bortset fra den ene gang...

Kvindeportrættets tilskrivning til den hollandske kunstner har kun været antastet én eneste gang, da kunsthistorikeren Horst Gerson i 1960'erne udtalte, at hånden med den lille salmebog ikke mindede om Rembrandts øvrige arbejde.

Dog kunne den statsstøttede hollandske undersøgelseskomité "The Rembrandt Research Project" i 1969 fastslå at maleriet er "et autentisk arbejde, troværdigt signeret og dateret 1632...". De gav imidlertid Gerson medhold i, at hånden og salmebogen ikke oprindeligt var en del af værket.

Det var dette værk som bl.a. blev stjålet ved kunsttyveriet på Nivågaard Malerisamling i Januar 1999. Nivågaard Malerisamling blev røvet for to malerier af henholdsvis Rembrandt og Bellini. De to malerier har en samlet værdi på mindst 100 millioner kroner.

Malerierne blev fundet uskadte blot syv måneder senere, efter samarbejde mellem Hørsholm politi og Rigspolitiets særlige efterforsknings-rejsehold. Røverne og medhjælpere fik tilsammen 12 års ubetinget fængsel, hælerne 1,5 år.

Nicolai Abildgaard. København 1743 – 1809)

Amor og Psyche,
ca. 1790. Olie på lærred

Omfavnelsen. Abildgaard arbejdede i sine malerier primært med figurkompositioner og formaterne var ofte små, som i dette billede med litterært motiv. Det forestiller kærligheds guden Amor og hans elskede, den unge jordiske kvinde Psyche. Maleriet er ikke signeret og dateret, hvilket peger i retning af et billede malet til privat brug. Billedet har tilhørt kunstnerkollegaen Jens Juel og har formentlig oprindeligt været en bryllupsgave. Det stiliserede udtryk er typisk for den malemåde, Abildgaard dyrkede omkring 1790. Psyche ser ikke på beskueren, men er fuldt optaget af Amor og omfavnelsen. Amor derimod ser ud mod beskueren med et levende blik, der er både melankolsk og drømmende og fint malerisk understreget af de hvide højlys på øjenæblerne. Han er på samme tid nærværende og fraværende i omfavnelsen, delt mellem sit himmelske væsen og den jordiske kærlighed.

Amor og Psyche, i den romerske digter Lucius Apulejus' roman *Det Gyldne Æsel* overværer hovedpersonen, at en gammel kone fortæller eventyret om *Amor og Psyche*.

Amor (latin 'kærlighed') er elskovens almægtige gud, Psyche (græsk 'sjæl') en jordisk prinsesse. De elsker, men må ikke få hinanden. Psyche må ikke engang se sin elskede gud. En nat trodser hun forbuddet, men et dryp fra hendes olielampe vækker den sovende Amor, der må flygte. Alt ender dog godt, og Psyche kan til slut fejre bryllup på Olympen.

Fablen er hos Lucius Apulejus fortalt som et eventyr, og som sådant har det siden renæssancen nydt en enestående popularitet.

Digtere og billedkunstnere blev tiltalt såvel af eventyret selv som af dets dybere mening. Historien om det elskende par kan bl.a. tolkes som en neoplatonisk allegori på *sjælens* længsel efter at blive genforenet med den himmelske *kærlighed*.

C. W. Eckersberg (1783-1853) Vesta-templet i Rom (ca. 1815)

Olie på lærred, 27 x 32 cm Erhvervet 2006 i London

Inv. 0204NMK

Ligesom livet har kunsten også sine stjernestunder. Nogle af de smukkeste i dansk kunst udgøres af de små prospekter, den unge maler Christoffer Wilhelm Eckersberg udførte under sit ophold i Rom fra 1813 til 1816. Forinden havde han været to år i Paris hos den store nyklassicistiske maler Jacques-Louis David med henblik på at videreudanne sig i det klassiske figurmaleri. For at kalde sig en rigtig akademisk maler måtte Eckersberg imidlertid til kilderne for "den store stil": Rafael og antikken, og det var grunden til at studierne blev fortsat i Rom.

Billedet viser det såkaldte Vesta-tempel - egentlig et Herkules-tempel - fra republikansk tid på det antikke kvægtorv (Forum Boarium) tæt på Tiberen og ikke langt fra kirken Santa Maria in Cosmedin. I sin gengivelse af Vesta-templet har Eckersberg valgt sin synsvinkel vinkelret på floden og et kig i vestlig retning over mod bydelen Trastevere, hvis huse ses i det fjerne. Herved får han isoleret templets rene cylinder, hvis svagt hældende form indgår i en kompliceret og hårfin balance med omgivelsernes linjer og skygger.

Denne abstrakte komposition har glædet Eckersberg, og der er da heller ikke skyggen af folk og fæ omkring monumentet, men kunstneren har også sørget for, at det hele ikke blev for abstrakt. Hertil bidrager det flimrende spil mellem lys og skygge i templets søjleomgang, og det gælder også de mere ydmyge stykker virkelighed som afskallet murværk og indgangspartiets interimistiske bræddevæg. Hertil kommer den fugtige jord ved siden af fontænen, der også er en vigtig faktor i kompositionens balanceakt.

Særudstilling FRA RAMME TIL RUM - MOTIVISKE FORVANDLINGER OG MUTERENDE INTENTIONER

22. SEPTEMBER – 29. DECEMBER

På Nivaagaards Malerisamling har billedkunstnerne Thomas Bang, Ellen Hyllemose, Karen Bennicke og Peder Rasmussen fokuseret på værker fra samlingen af malerier fra den italienske renaissance, den nederlandske barok og den danske guldalder.

Dialogudstillinger i museumssammenhæng rummer den pointe, at der i mødet mellem den nye og den ældre kunst ofte opstår overraskende forbindelser. Udstillingen er baseret på kunstnernes ønske om udveksling – af begreber, tanker og forestillinger. Den viser, hvordan de nye værker til tider kan fungere som redskaber til at begribe visse egenskaber ved den ældre kunst, som det ellers kan være svært at dechifrere – eller de kan skabe indsigt i en nyudvikling af visse aspekter af de ældre værkers iboende intentioner.

Kunstnerne har således fokuseret på nogle af malerisamlingens malerier, som de derpå har ladet "mutere" til en serie helt nye værker. Fælles for dem er, at de alle er tredimensionelle. De er placeret ude i museumsrummene, hvor de historiske forlæg befinder sig på væggene i deres gammelkendte rammer.

De fire kunstnere har skabt en form for totalinstallation af forskelligartede objekter, der ikke kun går i dialog med museets malerisamling, men også med selve museumsrummet.

3. Highlights på Nivågaard Malerisamling Efterår 2013

Hver kunstner har arbejdet med udvalgte malerier ud fra en personlig forestilling om værkernes væsentlighed og brugbarhed for nyfortolkning. Dette har resulteret i en betydelig variation værkerne imellem. Udstillingen er derfor ikke blot et cross over mellem samtidskunsten og den ældre kunst, men også mellem fire forskellige kunstneriske udtryk.

Haven

Anja Frankes værk. Tea with a View II. Skulpturen har tidligere været udstillet på skulpturfestivalen "Sculpture by the Sea" i Aarhus, hvor den vandt "Sculpture by the Sea-prisen"

Fredensborgs Kommunes Kunstfond har erhvervet skulpturen Tea with a View II af den danske kunstner Anja Franke og stillet den op i parken ved Nivaagaards Malerisamling.

Skulpturen, som består af egetræ, solceller, spejlglas og en vandkoger inviterer til ophold og eftertænksomhed, men også til interaktion. Publikum opfordres til at koge vand i vandkogerens, plukke lidt mynte i det nærliggende myntebed og nyde en gratis kop te i skulpturen med kig til en af Nordsjællands smukkeste udsigter.

Kunstneren bag skulpturen, Anja Franke, er født i 1962. Hun bor og arbejder i Danmark og er uddannet fotograf og billedkunstner på Det Kongelige Danske Kunstakademi.

Anja Franke har tidligere udstillet på bl.a. Kunsthall Charlottenborg, Ny Carlsberg Glyptotek, Statens Museum for Kunst, Den Frie Udstillingsbygning, M&A, Materials & Applications - architecture and landscape research, Los Angeles, Living Art Museum, Reykjavik, Contemporary Art & Design Museum, Costa Rica og senest på Gl. Holtegaard.

I 2004 stiftede hun instantHERLEV institute (IHi) - en kunstplatform, som udvikler kunst i forhold til det private hjem og det offentlige rum, både lokalt og internationalt.

Med Tea with a View II har Anja Franke skabt et spændende og smukt værk, som Fredensborg Kommunes Kunstfond, Den Hageske Stiftelse og Nivaagaards Malerisamling håber mange vil få glæde af.